

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/54345>

Please be advised that this information was generated on 2019-02-23 and may be subject to change.

JOR 2006/274

Rechtbank Utrecht

10 mei 2006, HA ZA 04-2332.

(Mr. Bethlem)

Mr. A. van den End te Utrecht,
in zijn hoedanigheid van curator in het
faillissement van Habo Dacosta
Grafische Industrie BV,
eiser,
procureur: mr. P.J. Soede,
tegen
1. NHO BV te Amsterdam, voorheen NMB
Heller NV,
gedaagde,
procureur: mr. J.M. van Noort,
2. Habo Dacosta BV te Vianen,
gedaagde,
procureur: mr. B.F. Keulen.

Eiser wordt hierna “de curator” genoemd,
terwijl gedaagde sub 1
met “Heller” en gedaagde sub 2 met
“Habo nieuw” worden
aangeduid. Habo Dacosta Grafische
Industrie B.V. wordt wederom met
“Habo oud” aangeduid.

Bestaan titel voor verpanding toekomstige
vorderingen uit nog niet reeds bestaande
rechtsverhouding, Uit enkel ondertekening
verpandingsborderellen kan niet zonder
meer bestaan van titel worden afgeleid,
Vervolg op Rb. Utrecht 24 augustus 2005,
«JOR» 2006/134

[BW Boek 3 - 239 lid 1]

» **Samenvatting**

Uit de Akte van fiduciaire
eigendomsoverdracht kan niet zonder meer
worden afgeleid dat die Akte de bedoeling
van partijen weergeeft ten aanzien van de
(absoluut) toekomstige vorderingen. De
curator heeft in dit verband aangevoerd dat
de Akte louter betrekking heeft op de
fiduciare eigendomsoverdracht van de

orderportefeuille, maar dat daarnaast ook
tussen partijen een Koop- en
Dienstverleningsovereenkomst was
getekend, waarin de overdracht (verkoop)
van de vorderingen van Habo oud aan
Heller was geregeld. Ook de stelling van
Heller dat de Akte dient te worden
beschouwd als een pandakte
orderportefeuille wordt door de curator
betwist. Door de curator is ten aanzien
hiervan nog naar voren gebracht dat Heller
indien zij de Akte als stampandakte had
willen zien, zij dit als professionele partij
meer expliciet in de tekst van de akte had
moeten opnemen. Hieraan voegt de curator
toe dat Heller niet heeft mogen aannemen
dat Habo oud bij ondertekening van de
Akte akkoord ging met de thans door
Heller voorgestane interpretatie.

Het had op de weg van Heller gelegen om
nader te onderbouwen waaruit de door haar
gestelde bedoeling van partijen blijkt.
Zonder nadere uitleg, die ontbreekt, kan
niet zonder meer uit de Akte worden
afgeleid dat deze als een stampandakte
moet worden beschouwd, terwijl uit de
Akte wel zonder meer kan worden afgeleid
dat het gaat om overdracht tot zekerheid
van haar orderportefeuille door zich alle
rechten te laten overdragen, welke echter
niet zozeer is beperkt tot de vorderingen op
afnemers. Ook heeft Heller in haar
bewijslevering nagelaten de relatie tussen
de Akte en de Koop- en
Dienstverleningsovereenkomst te duiden.
Heller heeft voor het leveren van
tegenbewijs uitsluitend de hiervoor
genoemde Akte en borderel overgelegd en
van een toelichting voorzien.

Ook de overgelegde borderel doet hieraan
niets af omdat bij absoluut toekomstige
vorderingen dit document louter de
schriftelijke neerslag vormt van de
goederenrechtelijke overeenkomst, waarbij
het pandrecht op de daarin genoemde
vordering ontstaat op het moment van
registratie van de borderel en derhalve niet
als stampandakte kan worden beschouwd.

De stelling van Heller dat het bestaan van de verbintenis, die tot de vestiging van pand inzake toekomstige vorderingen verplicht, kan worden afgeleid uit het feit dat Habo oud vele borderellen heeft ondertekend en via Heller heeft laten registreren, doet hieraan niet af. Deze stelling is (opnieuw) door de curator betwist, onder vermelding dat Heller in die gevallen haar vordering heeft verpand zonder dat daartoe een juridische verplichting bestond. Wat hier ook van zij, het enkele tekenen door Habo oud van een borderel, zonder dat daarbij onmiskenbaar duidelijk is welk stuk als titel heeft te gelden, kan niet tot een rechtsgeldige verpanding van toekomstige vorderingen uit nog niet reeds bestaande rechtsverhoudingen leiden.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat Heller niet is geslaagd in het leveren van tegenbewijs, zodat de vordering van de curator inzake de verpanding van vorderingen die vanaf 19 december 2003 bestaand zijn geworden zal worden toegewezen.

[beslissing/besluit](#)

» Uitspraak

(...; red.)

2. De verdere beoordeling

2.1. De rechtbank blijft bij het tussenvonnis (van 24 augustus 2005, «JOR» 2006/134;red.) en bouwt daarop voort. In het tussenvonnis is de curator toegelaten tot het nemen van een akte over hetgeen in rechtsoverweging van 4.22 en 4.31 van het tussenvonnis is vermeld. Heller is toegelaten tot het leveren van tegenbewijs tegen een in rechtsoverweging 4.25 van het tussenvonnis voorshands bewezen geachte stelling van de curator.

Vervolg beoordeling vordering jegens Heller inzake de hypotheken

2.2. Ondanks daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld heeft de curator geen concrete verduidelijking gegeven over het verschil in de kadastrale aanduiding zoals door hem in het petitum onder 3 primair is gevorderd, en de kadastrale aanduiding in de hypotheekakte van een hypotheek die door Habo oud is verstrekt. Zoals in 4.18 van het tussenvonnis reeds is overwogen heeft de aanduiding van het onderpand in de hypotheekakte tevens betrekking op “een perceel grond, gelegen nabij de Edisonweg 8 te Vianen (...) kadastraal bekend gemeente Hagestein sectie D nummer 57”.

In het petitum refereert de curator echter aan het perceel grond aan de Marconiweg te Vianen, kadastraal bekend gemeente Hagestein, sectie D, nr. 154.

Tussen de omschrijving van het andere onderpand dat is genoemd in de desbetreffende hypotheekakte en het petitum bestaat geen verschil (“de bedrijfsruimte met kantoor, erf en verder toebehoren, plaatselijk bekend Marconiweg 10 te 4131 PD Vianen, kadastraal bekend gemeente Hagestein sectie D nummer 22, groot negenentwintig are en vijftig centiare”).

2.3. Gelet op het feit dat de curator in zijn akte wel heeft aangegeven dat de aanduiding “een perceel grond nabij de Edisonweg 8” ook wel werd aangeduid met “grond aan de Marconiweg”, omdat de grond zowel aan de Edisonweg en Marconiweg lag, maar dat beide aanduidingen betrekking hebben op hetzelfde stuk grond, namelijk het perceel grond kadastraal bekend gemeente hagestein, sectie D, nr. 57, houdt de rechtbank het ervoor dat de kadastrale aanduiding in het petitum een kennelijke verschrijving is aan de zijde van de curator en dat in plaats van “nr. 154” gelezen moet worden “nr. 57”. Heller heeft in haar

akte aangegeven geen commentaar te hebben op hetgeen de curator in zijn akte over 4.22 naar voren heeft gebracht. De gevraagde verklaring van voor recht zoals gevorderd onder 3 primair zal dan ook, met de hiervoor genoemde correctie, worden toegewezen.

Vervolg beoordeling vordering jegens Heller inzake de bestaande vorderingen

2.4. De curator is ingevolge rechtsoverweging 4.31 van het tussenvonnissen eveneens in de gelegenheid gesteld om de door hem gevorderde verklaring voor recht dat hij de verpanding van de bestaande vorderingen vanaf 19 december 2003 terecht heeft vernietigd, nader te verduidelijken nu niet was gebleken dat de curator inderdaad reeds tot vernietiging was overgegaan. In zijn akte heeft de curator een brief aan Heller d.d. 7 september 2005 overgelegd, waarin hij alsnog de verpandingen van de bestaande vorderingen vanaf 19 december 2003 vernietigt.

2.5. De curator geeft aan dat hij weliswaar op het moment van dagvaarding de verpandingen nog niet had vernietigd maar dat hij door alsnog op 7 september 2005 tot vernietiging over te gaan, er vanuit gaat dat de rechtbank de door hem gevraagde verklaring voor recht alsnog kan geven. Voor het geval dit niet mogelijk is vult de curator zijn eis aan, in die zin dat door hem nogmaals in dit stadium van de procedure (dus rekening houdend met de vernietiging van 7 september 2005) de reeds bij dagvaarding vermelde verklaring voor recht wordt gevorderd.

2.6. De rechtbank heeft kennis genomen van de alsnog door de curator uitgebrachte vernietiging op 7 september 2005. Tevens heeft de rechtbank kennis genomen van het feit dat Heller in haar akte geen commentaar heeft op hetgeen de curator in zijn akte over 4.31 naar voren heeft

gebracht, waaronder dus ook de (voorwaardelijke) eiswijziging.

De rechtbank zal de gevraagde verklaring voor recht zoals hiervoor gewijzigd – en waarbij dus rekening is gehouden met de ingeroepen vernietiging van 7 september 2005 – toewijzen.

2.7. Heller heeft de gelegenheid te baat genomen om in akte waartoe zij was toegelaten om tegenbewijs te leveren (zie hierna), zich tevens uit te laten over rechtsoverwegingen 4.28 tot en met 4.30 van het tussenvonnissen aangaande de vordering jegens haar inzake de verpanding van de bestaande vorderingen. Heller verzoekt de rechtbank daarbij onder meer om van haar oordeel vermeld in 4.30 terug te komen. De rechtbank legt dit verzoek naast zich neer nu zij reeds in het tussenvonnissen ten aanzien van deze vordering van de curator uitdrukkelijk en zonder voorbehoud een beslissing heeft gegeven. In haar commentaar verwijst Heller thans voor het eerst in de procedure specifiek naar een door de curator reeds bij dagvaarding overlegde productie en naar een door haar eerst bij gelegenheid van deze door Heller genomen akte overgelegde akte. Dit terwijl, zoals reeds in 4.30 is overwogen, de curator uitvoerig zijn stelling omtrent dit punt heeft gemotiveerd en daarop door Heller tijdens het gevoerde processuele debat in onvoldoende mate is ingegaan terwijl daarvoor alle gelegenheid is geweest. Daar komt nog bij dat de thans overgelegde akte, zoals terecht door de curator is opgemerkt, een stuk betreft waarover zij bij aanvang van de procedure al de beschikking had. Een en ander verhoudt zich niet met de eisen van een goede procesorde, zodat de uitlatingen van Heller haar in deze fase van de procedure niet meer kunnen baten.

2.8. Hetgeen in de vorige overweging is opgemerkt in verband met de eisen van een goede procesorde geldt ook voor het nieuwe verweer dat Heller eveneens in de

door haar genomen akte in verband met de vordering jegens haar inzake de verpanding van de bestaande vorderingen naar voren heeft gebracht. De rechtbank constateert dat Heller alle gelegenheid heeft gehad om dit verweer in een eerder stadium in de procedure in te brengen. Nu zij dit niet heeft gedaan is het in strijd met de eisen van een goede procesorde dit verweer alsnog in dit stadium van de procedure naar voren te brengen. Ook aan dit nieuwe verweer gaat de rechtbank voorbij.

Vervolg beoordeling vordering jegens Heller inzake de toekomstige vorderingen

2.9. De rechtbank heeft Heller toegelaten tot het leveren van tegenbewijs ten aanzien van de voorshands bewezen geachte stelling van de curator dat op Habo oud geen verplichting rustte om toekomstige vorderingen te verpanden, voor zover het vorderingen betreft die vanaf 10 december 2003 bestaand zijn geworden.

2.10. Door Heller is daartoe in het geding gebracht een Akte van fiduciaire eigendomsoverdracht orderportefeuille d.d. 9 januari 1990 (geregistreerd 10 januari 1990), verder “de Akte”. Heller tekent daarbij aan dat met ingang van de invoering van het NBW de Akte dient te worden beschouwd als een pandakte orderportefeuille.

Artikel 1 van de Akte luidt:

“Tot meerdere zekerheid van de terugbetaling van al hetgeen cliënt nu of te eniger tijd uit hoofde van bovenbedoelde overeenkomst of uit welken anderen hoofde dan ook aan NMB-Heller verschuldigd is of mocht worden, al dan niet met tijdsbepaling en al dan niet onder voorwaarden, draagt cliënt bij dezen aan NMB-Heller in volle en vrije eigendom over al haar rechten voortvloeiende uit de door cliënt met haar opdrachtgevers gesloten leverings- en/of

aannemingsovereenkomsten of welke andere overeenkomsten dan ook.”

Artikel 2 van de Akte luidt:

“Cliënt zal verplicht zijn, terstond na het sluiten van de in artikel 1 bedoelde overeenkomsten de aldaar bedoelde rechten aan NMB-Heller te leveren door middel van door NMB-Heller ter beschikking te stellen overdrachtsborderellen waarin de betreffende rechten nader zullen dienen te zijn omschreven. NMB-Heller zal geacht worden de cessie te hebben aanvaard door inontvangstneming van de haar toegezonden borderellen.”

Volgens Heller kan uit de geciteerde artikelen worden afgeleid dat het de bedoeling van partijen is geweest om Habo oud de verplichting op te leggen ook toekomstige vorderingen aan Heller te verpanden voor zover die vorderingen zouden ontstaan uit ten tijde van de verpanding bestaande rechtsverhouding.

2.11. Voorts is door Heller een Verpandingsborderel vorderingen d.d. 24 juli 2002 (verder “de Verpandingsborderel”) overgelegd. In de Verpandingsborderel is onder meer opgenomen dat Habo oud in pand geeft toekomstige vorderingen van de afnemers waarvan een duplicaatfactuur bij de Verpandingsborderel is gevoegd uit hoofde van ten tijde van de registratie bestaande rechtsverhouding met die afnemers, als ook toekomstige vorderingen op andere dan de hiervoor genoemde afnemers en andere derden (waaronder groepsmaatschappijen) uit hoofde van ten tijde van de registratie bestaande rechtsverhoudingen op grond van overeenkomst of de wet.

Volgens Heller slaat de vermelding in de Verpandingsborderel “onder verwijzing naar de tussen ons en NMB-Heller N.V. (...) gesloten overeenkomst(-en)” op de Akte.

Uit de Akte in combinatie met de Verpandingsborderel blijkt volgens Heller dat op Habo oud de verplichting rustte om alle vorderingen, dus ook de toekomstige, te verpanden voor zover deze voortvloeien uit ten tijde van de registratie van de pandakte bestaande rechtsvorderingen.

2.12. De rechtbank heeft in haar tussenvonnissen reeds overwogen dat de vraag die voorligt ten aanzien van de toekomstige vorderingen die vanaf 10 december 2003 bestaand zijn geworden, zich concentreert op de vraag of er sprake is van een geldige titel nu Heller de stelling van de curator dat een verplichting tot een dergelijke verpanding niet bestond, in onvoldoende mate heeft betwist. De rechtbank heeft geoordeeld dat een citaat uit de brief van 19 december 2003 zonder, gelet op de stellingen van de curator, uitsluitend te geven over de bestaande overeenkomsten waaraan in die brief wordt gerefereerd daartoe onvoldoende is.

2.13. De rechtbank is van oordeel dat, anders dan Heller meent, uit de Akte niet zonder meer kan worden afgeleid dat die Akte de bedoeling van partijen weergeeft ten aanzien van de (absoluut) toekomstige vorderingen. De curator heeft in dit verband aangevoerd dat de Akte louter betrekking heeft op de fiduciaire eigendomsoverdracht van de orderportefeuille, maar dat daarnaast ook tussen partijen een Koop- en Dienstverleningsovereenkomst d.d. 8 februari 1991 was getekend, waarin de overdracht (verkoop) van de vorderingen van Habo oud aan Heller was geregeld. Ook de stelling van Heller dat de Akte dient te worden beschouwd als een pandakte orderportefeuille wordt door de curator betwist. Door de curator is ten aanzien hiervan nog naar voren gebracht dat Heller indien zij de Akte als stampandakte had willen zien, zij dit als professionele partij meer expliciet in de tekst van de akte had moeten opnemen. Hieraan voegt de curator toe dat Heller niet

heeft mogen aannemen dat Habo oud bij ondertekening van de Akte akkoord ging met de thans door Heller voorgestane interpretatie.

De rechtbank is van oordeel dat het op de weg van Heller had gelegen om nader te onderbouwen waaruit de door haar gestelde bedoeling van partijen blijkt. Zonder nadere uitleg, die ontbreekt, kan niet zonder meer uit de Akte worden afgeleid dat deze als een stampandakte moet worden beschouwd, terwijl uit de Akte wel zonder meer kan worden afgeleid dat het gaat om overdracht tot zekerheid van haar orderportefeuille door zich alle rechten te laten overdragen, welke echter niet zozeer is beperkt tot de vorderingen op afnemers. Ook heeft Heller in haar bewijslevering nagelaten de relatie tussen de Akte en de Koop- en Dienstverlenings-overeenkomst d.d. 8 februari 1991 te duiden. Heller heeft voor het leveren van tegenbewijs uitsluitend de hiervoor genoemde Akte en borderel overgelegd en van een toelichting voorzien.

2.14. Ook de overgelegde borderel doet hieraan niets af omdat bij absoluut toekomstige vorderingen dit document louter de schriftelijke neerslag vormt van de goederenrechtelijke overeenkomst, waarbij het pandrecht op de daarin genoemde vordering ontstaat op het moment van registratie van de borderel en derhalve niet als stampandakte kan worden beschouwd. De stelling van Heller dat het bestaan van de verbintenis, die tot de vestiging van pand inzake toekomstige vorderingen verplicht, kan worden afgeleid uit het feit dat Habo oud vele borderellen heeft ondertekend en via Heller heeft laten registreren, doet hieraan niet af. Deze stelling is (opnieuw) door de curator betwist, onder vermelding dat Heller in die gevallen haar vordering heeft verpand zonder dat daartoe een juridische verplichting bestond. Wat hier ook van zij, het enkele tekenen door Habo oud van een borderel, zonder dat daarbij onmiskenbaar

duidelijk is welk stuk als titel heeft te gelden, kan niet tot een rechtsgeldig verpanding van toekomstige vorderingen uit nog niet reeds bestaande rechtsverhoudingen leiden.

2.15. Het voorgaande leidt tot de conclusie dat Heller niet is geslaagd in het leveren van tegenbewijs, zodat de vordering van de curator inzake de verpanding van vorderingen die vanaf 19 december 2003 bestaand zijn geworden zal worden toegewezen.

De rechtbank merkt in dit verband (nogmaals) op dat zij bij haar beoordeling of Heller in het tegenbewijs is geslaagd, uitsluitend het onder punt 1 van de door Heller genomen akte na tussenvonnis heeft meegewogen, en dat aan hetgeen Heller onder punt 2 (uitlatingen over rechtsoverwegingen 4.28 t/m 4.30, zie hiervoor 2.7) en punt 4 (nieuw verweer, zie hiervoor 2.8) naar voren heeft gebracht om redenen van een goede procesorde in dit stadium van de procedure voorbij wordt gegaan.

Proceskosten

2.16. Ten aanzien van Habo nieuw geldt dat de curator als in het ongelijk gestelde partij zal worden veroordeeld in de proceskosten aan de zijde van Habo nieuw.

(...; *red.*)

2.17. Ten aanzien van Heller geldt dat Heller als de in overwegende mate in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten wordt veroordeeld.

(...; *red.*)

3. De beslissing

De rechtbank:

3.1. verklaart voor recht dat de curator de rechtshandelingen betreffende de verlening

van hypotheek op het perceel grond aan de Marconiweg te Vianen, kadastraal bekend gemeente Hagestein, sectie D, nr. 57, en op het pand Marconiweg 10 te Vianen, kadastraal bekend gemeente Hagestein, sectie D, terecht heeft vernietigd;

3.2. verklaart voor recht dat de curator de paulianeuze rechtshandelingen betreffende de verpanding door Habo oud aan Heller van de toekomstige vorderingen, voor zover deze vanaf 10 december 2003 bestaand zijn geworden, terecht heeft vernietigd;

3.3. verklaart voor recht dat de curator de paulianeuze rechtshandeling betreffende de verpanding door Habo oud aan Heller van de bestaande vorderingen, voor zover het gaat om de verpanding van de bestaande vorderingen vanaf 19 december 2003, terecht heeft vernietigd;

3.4. veroordeelt de curator in de proceskosten (...; *red.*);

3.5. veroordeelt Heller in de proceskosten (...; *red.*);

3.6. verklaart dit vonnis wat betreft de onder 3.4 en 3.5 genoemde beslissingen uitvoerbaar bij voorraad;

3.7. wijst af het meer of anders gevorderde.

» Noot

1. In 1990 is tussen Habo Dacosta Grafische Industrie BV ("Habo") en NMB Heller NV ("Heller") een akte van fiduciaire eigendomsoverdracht (de "Akte") opgemaakt en geregistreerd. Door de invoering van het huidige Boek 3 BW op 1 januari 1992 werd de eigendomsoverdracht tot zekerheid door de wetgever in de ban gedaan (zie art. 3:84 lid 3 BW). Voor de vestiging van zekerheid op roerende zaken en vorderingen werd een nieuwe regeling van het pandrecht (Titel 9

Boek 3 BW) ingevoerd. Na 1 januari 1992 zijn door Habo aan Heller, doordat zogenoemde verpandingsborderellen (de “Verpandingsborderellen”) zijn opgemaakt en geregistreerd, vorderingen verpand. Eén van de vragen die partijen verdeeld houdt, is of er een geldige titel is voor de verpanding van deze vorderingen (de “Vorderingen”). In deze annotatie beperk ik mij tot deze vraag, die de rechtbank behandelt in haar overwegingen 2.9-2.15.

2. Voor de geldige vestiging van een pandrecht op een vordering gelden de volgende vereisten: een geldige titel, beschikkingsbevoegdheid van de pandgever en een vestigingshandeling; vgl. art. 3:84 lid 1 jo. 3:98 BW.

De titel is de rechtsverhouding die het ontstaan van het pandrecht rechtvaardigt. Veelal zal de titel een overeenkomst zijn die de pandgever tot de verpanding verplicht.

3. De voor het vestigen van een pandrecht vereiste vestigingshandeling is te vergelijken met de voor een geldige overdracht vereiste levering. Voor een openbaar pandrecht op een vordering op naam bestaat deze vestigingshandeling uit een door de pandgever ondertekende akte waarmee de vestiging van het pandrecht beoogd is, alsmede uit de mededeling door de pandgever of de pandhouder aan de debiteur van de vordering van het feit dat met betrekking tot de vordering een pandakte is opgemaakt. Voor een stil pandrecht op een vordering op naam bestaat de vestigingshandeling uit een door de pandgever ondertekende, geregistreerde onderhandse of uit een authentieke akte. (vgl. art. 3:94 jo. 98 BW voor openbaar en art. 3:239 lid 1 BW voor stil pand, alsmede HR 29 juni 2001, «JOR» 2001/220 (Meijs q.q./Bank of Tokyo)).

4. De openbare verpanding van een toekomstige vordering is, vanwege de

vereiste mededeling aan de debiteur, eerst mogelijk als de debiteur bekend is. De stille verpanding van een toekomstige vordering is eerst mogelijk als er een rechtsverhouding is waaruit de vordering rechtstreeks voortvloeit (art. 3:239 lid 1 BW). Vanwege deze beperkte mogelijkheid tot verpanding van toekomstige vorderingen pleegt men in de praktijk periodiek pandrechten te vestigen door middel van (de registratie van) pandaktes die in de praktijk ook wel verpandingsborderellen of pandlijsten worden genoemd.

5. Heller stelt onder meer dat uit de Verpandingsborderellen, in combinatie met de Akte, moet worden afgeleid dat op Habo de verplichting rustte tot verpanding van de Vorderingen. Het is gebruikelijk dat zo een verpandingsborderel een éézijdige, uitsluitend door de pandgever ondertekende akte is die geen titel van verpanding bevat. De titel van verpanding van vorderingen die met dergelijke verpandingsborderellen worden verpand, pleegt te zijn opgenomen in een kredietovereenkomst of een zogenoemde (tweezijdige) stampanaktes. Wijken de Verpandingsborderellen niet af van wat gebruikelijk is, dan oordeelt de rechtbank terecht dat deze borderellen geen titel van verpanding van de Vorderingen bevatten.

6. Voor de beantwoording van de vraag of de Akte een titel van verpanding van de Vorderingen bevat is het volgende van belang. Een bepaling in een overeenkomst die de titel vormt voor de verpanding van vorderingen moet worden uitgelegd volgens de Haviltexmaatstaf: de zin die partijen over en weer redelijkerwijs aan elkaars verklaringen en gedragingen mochten toekennen en hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten, waarbij een rol speelt tot welke maatschappelijke kringen partijen behoren en welke rechtskennis van hen kan worden verwacht. Dat een overeenkomst verplicht tot de verpanding van

vorderingen en de gevolgen die deze daardoor kan hebben voor derden, zoals bijvoorbeeld de debiteur van een verpande vordering of andere crediteuren van de pandgever dan de pandhouder, is onvoldoende reden voor een meer objectieve uitleg; zie HR 20 september 2002, «JOR» 2002/210, m.nt. NEDF onder «JOR» 2002/211 (ING/Muller q.q.). In de praktijk zal de subjectieve bedoeling van partijen vaak niet komen vast te staan, zodat men als vanzelf tot een objectieve uitleg van de titel komt, temeer daar in de regel de partij die stelt dat de bedoeling van partijen afwijkt van de door objectieve uitleg vastgestelde betekenis van een beding in een overeenkomst die afwijkende bedoeling zal moeten bewijzen; vgl. HR 4 maart 2005, «JOR» 2005/160 (Thomassen/Vos).

bij een bank aangehouden creditsaldo of een vordering op de fiscus.

A.J. Verdaas, onderzoeker
Onderzoekcentrum Onderneming & Recht
en specialist Financiering & Zekerheden,
Juridische Zaken SNS Reaal

7. Ook in het onderhavige geval komt het uiteindelijk aan op een objectieve uitleg van de Akte. Op het oordeel van de rechtbank dat de in het vonnis geciteerde bewoordingen niet verplichten tot verpanding van de Vorderingen valt mijns inziens niets af te dingen.

8. Zou de Akte wel een (naar oud recht) geldige titel van overdracht tot zekerheid van de Vorderingen bevatten, dan zou deze op grond van art. 86 lid 7 Overgangswet Nieuw Burgerlijk Wetboek zijn geconverteerd in een geldige titel tot vestiging van pandrechten op de Vorderingen.

9. De praktijk kan uit dit vonnis lering trekken. Naar mijn ervaring komt het met enige regelmaat voor dat te verpanden vorderingen in een titel van verpanding beperkter worden omschreven dan door partijen is bedoeld. Omschrijvingen in een kredietovereenkomst of een stampandakte als “verpanding van uw bestaande en toekomstige vorderingen op uw handelsdebiteuren” laten ruimte voor een zodanige uitleg dat zij geen titel vormen voor de verpanding van bijvoorbeeld een